

LOUKY WIESEN

Pec pod Sněžkou – Obří důl
Petzer – Riesengrund
František Krátký, •1895, AA

Zásadním a dominantním prvkem krajiny Krkonoš jsou louky a horská seniště. Přerušení kontinuity hospodaření po vysídlení původních obyvatel se negativně zapsalo do tváře krajiny. Starousedlíci udržovali každodenní prací malebnost horské kulturní krajiny. Ze srovnávacích fotografií čiší výrazná změna způsobená zánikem tradičního horského zemědělství a rezignací na údržbu krajiny. Po převzetí zkonfiskovaných pozemků noví osadníci nedokázali navázat na práci předchůdců a kulturní louky v podstatné části Krkonoš zpustly. Ke špatnému stavu přispěl komunismus zabráněním privatizace, podnikání a zavedením socialistického způsobu hospodaření, ale také jiný způsob života a neochota nových obyvatel tvrdě pracovat. Několik nově příchozích lidí se přesto pokusilo zachovat původní formy hospodaření, ale režim jim kladl těžké překážky (např. Luczka, Hofman v Peci pod Sněžkou). Příklad několika původních rodin ponechaných v jejich hospodářstvích ukázal, že i v podmínkách diktatury dokázaly dlouhá desetiletí udržet kvalitní stav jimi obhospodařované krajiny (např. Sagasser, Mohorn v Malé Úpě, Hofer, Kneifel, Sagasser ve Velké Úpě, Bergerové v Peci pod Sněžkou). Živým příkladem jsou dodnes obhospodařované louky západní části Jeleních Bud ve Špindlerově Mlýně (Adolf, Hauschwitz, Spindler). Vývoj v alpských zemích ukazuje, že se v demokratickém prostředí i přes odliv lidí z horského zemědělství podařilo s pomocí výnosů z turistiky a s podporou státu udržet horské obhospodařování luk a zeleně a tím příznivý vzhled krajiny. Naopak obnova ve vykořeněných Krkonoších se komplikuje. Případní hospodáři nedokáží vytvořit farmy kvůli vysokým cenám nemovitostí a půdy předraženým trvalým zájmem o rekreační využití. Také obavy státní správy a samosprávy ze zneužití zemědělského záměru pro další nárůst rekreační kapacity brání vzniku nových farem. Přitom stav luk a dřevin rostoucích mimo les zásadně ovlivňuje vnímání rekreačně využívané krajiny. Vyřešení tohoto problému je prioritou obnovy malebnosti obydlené části Krkonoš.

4

Berg- und Heuwiesen sind grundlegendes und dominierendes Landschaftsmerkmal des Riesengebirges. Die Unterbrechung der Kontinuität der Bewirtschaftung nach der Aussiedlung der ursprünglichen Bevölkerung hat sich nachteilig auf das Landschaftsbild ausgewirkt. Durch ihre alltägliche Arbeit erhielten die Alteingesessenen den malerischen Charakter der Gebirgskulturn Landschaft aufrecht. Vergleichende Fotografien machen die dramatische Veränderung deutlich, die durch den Niedergang der herkömmlichen Gebirgslandwirtschaft und die Vernachlässigung der Landschaftspflege verursacht wurden. Nach der Übernahme des konfiszierten Grund und Bodens gelang es den neuen Ansiedlern nicht, an die Arbeit ihrer Vorgänger anzuknüpfen, wodurch die Kulturwiesen in einem erheblichen Teil des Riesengebirges verwilderten. Zu diesem unerfreulichen Zustand trugen einerseits das kommunistische Regime durch die Ver- und Behinderung der Privatisierung und Unternehmenstätigkeit und durch die Einführung sozialistischer Wirtschaftsmethoden bei, andererseits aber auch der neue Lebensstil und die Unlust der neuen Bewohner hart zu arbeiten. Einige der Neuankömmlinge versuchten dennoch, die herkömmliche Bewirtschaftung aufrecht zu erhalten, aber das Regime warf ihnen Knüppel zwischen die Beine (z.B. Luczka, Hofman in Petzer). Beispiel einiger weniger alteingesessenen Familien, die auf ihren Höfen bleiben durften, zeigen jedoch, dass es auch unter den harten Bedingungen der Diktatur möglich war, die von ihnen bewirtschafteten Gegenden über Jahrzehnte hinweg in einem guten Zustand zu erhalten (z.B. Sagasser, Mohorn in Klein Aupa, Hofer, Kneifel, Sagasser in Groß Aupa, die Bergers in Petzer). Ein lebendiges Beispiel dafür sind auch die bis heute bewirtschafteten Wiesen des westlichen Teils der Leierbauden in Spindelmühle (Adolf, Hauschwitz, Spindler). Die Entwicklung in den Alpenländern zeigt, dass es in demokratischem Milieu trotz der Abwanderung vieler Menschen aus der Gebirgslandwirtschaft mit Hilfe des Tourismus und staatlicher Beihilfe gelungen ist, die Bewirtschaftung der Bergwiesen und -weiden und dadurch auch ein positives Landschaftsbild zu erhalten. Die Erneuerung des entwurzelten Riesengebirges hingegen wird komplizierter. Den Landwirten gelingt es wegen der hohen Immobilien- und Grundstückspreise, die wegen des vorherrschenden Interesses an deren Nutzung zu Fremdenverkehrszwecken übersteuert sind, kaum Farmen zu gründen und zu unterhalten. Auch der Verdacht der Staats- und Eigenverwaltung, dass „landwirtschaftliche“ Vorhaben letztendlich wieder zu Fremdenverkehrszwecken mißbraucht werden, behindert die Gründung neuer landwirtschaftlicher Kleinbetriebe. Dabei beeinflusst der Zustand der Wiesen und der außerhalb der Wälder wachsenden Flurgehölze auf entscheidende Weise, wie die touristisch genutzte Landschaft wahrgenommen wird. Die Bewältigung dieses Problems ist Kernstück der Wiederbelebung des malerischen Charakters des bewohnten Teils des Riesengebirges.